

אין עור מלכוד
אין יחיד ומיוחד

בית שלמה

פרוייקט ה'תשנ"ב נסא ודארין קדם רגלי אי זה בית אשר תבנו לי ואי זה מקום מנוחתי

פרשת ויקרא
שבת זכור
תשפ"ב
גליון 283
נא לשמור על קדושת הגליון
נא לא לעיין בו בשעת התפילה וקריאת התורה

לעילוי נשמות
מורי ורבי יצחק ב"ר יעקב יגן
הרה"ק רבי חיים אבישלום ב"ר עזרא
מור"ר אבי ר' דוד שלום ב"ר שלמה דב
ר' זאב ב"ר משה חיים
הרה"ק רבי דוד ב"ר מרדכי טעבל
משה רבינו בן עמרם
הרה"ק רבי יצחק אייזיק ב"ר משה יחזקאל
הרה"ק יעקב ישכר בער ב"ר חיים מרדכי
הרה"ק רבי אליהו ב"ר שלמה אברהם
הרה"ק רבי גרשון מלאצק
הרה"ק רבי יוסף יואל היילפרין
הרה"ק רבי שמואל שמעלקא קליין
הרה"ק רבי יוסף ברוך מניישטאט ב"ר
קלוגימוס קלמן הלוי מקראקא
הרה"ק רבי חיים יוסף דוד אזולאי ב"ר
יצחק זרחיה
הרה"ק רבי אברהם ב"ר זאב נחום
הרה"ק חנניה יו"ט ליפא ב"ר חנוך העניך
הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר יצחק אייזיק
הרה"ק רבי שלמה ב"ר חנוך העניך
הרה"ק רבי אהרן הורוויץ ב"ר מאיר

פרפראות בדרך מוסר
על פרשת השבוע
יוצא לאור ע"י עמותת "משנה שלמה" כל הזכויות שמורות

לקבלת גליון זה למייל שלהו בקשה ל- MISHNA.SHLEMA@gmail.com | לתרומות והקדשות ולהפצה 052-580-2345

"ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר" (א, א)
רש"י - לאמר. צא ואמר להם דברי כבושים, בשבילכם הוא נדבר עמי, שכן מצינו שכל שלשים ושמונה שנה שהיו ישראל במדבר כמנדים, מן המרגלים ואילך, לא נתיחד הדבור עם משה, שנאמר (דברים ב טז) ויהי כאשר תמו כל אנשי המלחמה למות וידבר ה' אלי לאמר לא זמנן שמעתי סיפור מבנש"ק שסיפר לי סיפור כהווייתו שפעם נחלה ל"ע סבו האדמו"ר ובתוצאה מכך נחלש מאד עקב כך החליט להפסיק למסור את שיעוריו הקבועים בחומש רש"י שהיה נוהג למסור רבות בשנים אולם לאחר מס' שבועות מועט קרא האדמו"ר למשבק"ם והודיע להם כי בעז"ה השבוע יחזור למסור את שיעורו כרגיל הסובבים התפללו מאד למשמע הדברים שכן ידעו הם כי האדמו"ר עדיין חלש מאד וכיצד זה יוכל לחזור למסור את שיעורו וכדי להבין את הדברים פנה אחד מהם לכ"ק האדמו"ר ושאלו לפשר הדבר או אז ענה לו האדמו"ר ראה בתחילה כשהייתי מוסר את השיעור כמונן שהיה צורך להכינו בתחילה ואז כשהייתי מכין את השיעור היו קופצים לי חידושים למכביר והייתי ממש כמעייץ המתגבר מפס' לפס' אולם עתה

כשאני לומד חומש עם רש"י לא עולה לי שום חידוש כלל ועיקר הכל יבש ואז הבנתי שכאשר אני מעביר את השיעור לתלמידים הקב"ה נותן במוחי חידושים לטובת השומעים אך עכשיו כשאני לומד לעצמי אין צורך להמציא אלי חידושים וכדי לתקן עניין זה החלטתי לחזור ולמסור את שיעורי על אף הקושי הרב הכרוך בדבר עד כאן בסיפור ועפ"י הנ"ל מובנים גם דברי רש"י הקדוש "בשבילכם הוא נדבר עמי" היינו שגם משה רע"ה השביל להבין כי כל הנבואה אשר הוא מקבל היא רק כאשר היא נצרכת לטובת עמי" אך כאשר עמי" מנודים לקב"ה ואין הם ראויים לקבל דברי נבואה גם משה רע"ה לא יכול להתנבא

"ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר" (א, א)
ניתן לשים לב בס"ד כי בפס' הנ"ל מופעים שלושה סוגי אמירות שהם ויקרא וידבר לאמר ונשאלת השאלה מדוע מופעים שלושת הסוגים בפס' אחד וכן מדוע הם נכתבו דווקא בפס' הראשון של ספר ויקרא. וניתן לתרץ בס"ד לענ"ד עפ"י הגמרא בברכות (כ"ג, ע"א) ו"קרוב לשמוע דברי חכמים אמר רבא הוי קרוב לשמוע דברי חכמים שאם חוטאים מביאים קרבן ועושים תשובה מתת הכסילים זבח אל תהי ככסילים שחוטאים ומביאים קרבן ואין עושים תשובה כי אינם יודעים לעשות רע אי הכי צדיקים ניגדו אלא אל תהי ככסילים שחוטאים ומביאים קרבן ואינם יודעים אם על הטובה הם מביאים אם על רעה הם מביאים אמר הקב"ה בין טוב לרע אינן מבחינים והם מביאים קרבן לפני"

"אדם פי יקריב מפי קרבן לה" (א, ב)
אדם ר"ת אברהם דוד מ'שה שכל אחד מהם רומז על ענווה שבאברהם נאמר ואנכי עפר ואפר דוד אמר ואנכי תולעת ולא איש ואילו משה אמר ואנחנו מה ועניין זה בא ללמדנו כי רק מי שהוא בחינת אדם היינו בענווה יכול להקריב קרבן ככפרה על חטאיו שכבר ביארנו כמה פעמים כי לפני הקרבן יש לחזור בתשובה ולא ניתן לחזור בתשובה ללא ענווה וזהו מה שנאמר אדם כי יקריב וכו' וכן כותב מוהר"ן ז"ע (ליקוטי עצות ענווה) "על-ידי ענווה זוכין לתשובה. פי עקר התשובה הוא על-ידי שפ"גש שפלותו וקטנותו ופגמיו הפ"בים, ומבין שפ"גאי ראוי לו לטבל ב"זונות ושפ"כות דמים בשביל להתקרב

אל האמת, וזה עקר התשובה ומוסיף עוד בספר המידות ערך ענווה "על ידי ענווה תפלתו נשמעת, וכאלו הקריב כל הקרבנות ועוד מעלה נוספת כותב הרה"ק ר' אברהם קוריאט ז"ע נכד בעל המאור ושמש ז"ע בספרו ברית אבות (עמ' ס) "מי שהוא עניו אינו חוזר בגלגול זה אפשר לרמוז בפס' אנוש כחציר ימיו בפ"א כצ"ץ השדה חוזר להתגלגל כי רוח עברה בו ואינו וכו' ר"ל אם האדם רוח עברה בו פי' מעלה על דעתו ורוחו ואינו פי' מחשיב עצמו כמי שאינו אזי ולא יכירנו עוד מקומו ובוה פי' כל שרוח הבריות נוחה הימנו וכו' ועל ג"כ מה שפירש בהקדמה זו" עכל"ק

לקבלת שתי משניות מבארות בוצאפ יש ללחוץ על הקישור <https://chat.whatsapp.com/K54bfwlq7UQDMfRPFaHvqr>
לקבלת לימוד נ"ך יומי בוצאפ יש ללחוץ על הקישור <https://chat.whatsapp.com/LChd0cDBzde7z5SOI3CrmE>
לקבלה במייל יש לשלוח בקשה למייל mishna.shlema@gmail.com

שבת זכור - "זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בציאתכם ממצרים" (כ"ה, י"ז)

כותב האדמו"ר מקוונ"ץ בעל העבודת ישראל ז"ע "דהנה שותא דעלמא לקרא ולכנות אדם רשע בשם עמלק ואין לך דבר למטה שאין לו שורש וטעם והנה העניין הזה מפני שעמלק בטומאתו וברשעתו הכניס במלחמה אז איזה ניצוץ וענין רע בלב כל איש אשר לא לחם כנגדו כראוי כי עיקר ענין עמלק הוא היצר הרע צורר כל אדם וזה מלחמה לה' בעמלק מדור דור (שמות י"ז, י"ט) דהיינו שבכל דור ובכל שעה היא המלחמה הגדולה אשר אנחנו נלחמים תמיד כל ימי היותנו על הארץ כי עמלק נוטקין ע"מל ק"ס ומרי

זה זכור את אשר עשה לך עמלק לך ממש שעשה בקרבך ענין עמלק עמל ק"ס ומרי אשר קרך בדרך קרך הוא מלשון קרירות שהקר אותך מהתלהבות שראוי להיות כל אדם בלבו כמוקד אש לפני ה' תמיד והיציאה מן מקור את האדם ומעצלו ובא אליו בכמה מיני פיתויים ומתנכר בלבושים ועניינים עד שמפתה את האדם ואומר לאדם מה לך תיגע לריק ותלד לבהלה הלא אתה עשית כמה עבירות עד אין מספר וכבד ממך הדיבר לעשות תשובה כראוי ולסגף מה שאתה חייב לכן למה לך ללמוד תורה ולהתפלל בכוונה (משלי כא

דרך בפרשה זו וכן נבאיאים במפטיר פקתי שזכר כמה פעמים מלת דרך ע"ש" ואחת הדרכים להכניע את היצירה היא לפי בעל העבודת ישראל היא 'הקיה בהנהיגה' אלקיך לה מפל איבקי מסביב בארץ אשר ה' אלקיך נתן לה נחלה לרשתה תמחה את זכר עמלק מותח השמים לא תשחק" (שם, י"ט) כי מלת בהנהיג צירוף נ"ח ב"ה דהיינו כאשר תשכיל ותבין בשם י"ה הם חכמה ובינה ותנוח בם או מחה תמחה זכר עמלק לא תשכח צירוף ת"ש כ"ח פירוש שלא תהיה תש כח ולא תיפול בעצלות ח"ו ואף אתה הקהה את שיני היצירה ואמור לו הנני מתחרט ושבת ומתנחם על העבר ומכאן והלאה חושבנא לקבל עלי עבודת ה' באמת שלא אחטא עוד ואתחבר לצדיקים וחסידיהם והם יורוני דרך התשובה והאמת כמ"ש חז"ל (אבות פ"ב מ"ו) והוי מתחמם כנגד אורן של חכמים ואזכה לתקן את אשר שחתתי ואתגבר כנגדך תמיד" עכ"ל

משנת הצדיק – הרה"ק רבי חיים יוסף דוד אזולאי הרב חיד"א זצוק"ל זי"ע – י"א אדר (שני)

מרן חיים יוסף דוד אזולאי, המכונה מרן חיד"א נולד בחברון לאביו חכם רפאל יצחק זרעיה, שעלה מהעיר פאס שבמרקו, לחברון, בנו של המקובל חכם אברהם אזולאי. ולא ימו בתו של המקובל יוסף ביאלר שעלה מאשכנז לירושלים בעליית רבי יהודה חסידי. בן שבעה חודשים, חשבו עליו שהוא מת ועזבו אותו על גבי הרקע. נכנסה אליו זקנתו, והרגישה שיש בו נפש חיה, לקחה אותו, וכרכה אותו בצמר גפן. נתחמם אותו, ונתנה לשם לתהילה ולתפארה. מרן חיים יוסף דוד אזולאי למד בירושלים אצל רבו חכם יונה בן בעל הנחמה בכסף, אצל חכם יצחק ראפאפורט, ובישיבתו של האור החיים הקדוש, לאחר מכן המשך בלימודיו בישיבת המקובלים 'בית אל' אצל חכם יום טוב אלגואי. בשנת תק"ה (1755) יצא לראשונה את ארץ ישראל כשליח דרבנן לארצות צפון אפריקה ומערב אירופה. בשנת תק"ל יצא למסעו השני. תוך מסעו בזמן שהותו בתוניס, נודע לו על מותה של אשתו – רחל ממנה נולדו לו ארבעה ילדים. הוא חזר לארץ ישראל, ולאחר מכן נישא בשנית. בשנת 1781 יצא למסעו השלישי. בכל מקום אליו הגיע, מרן חיד"א בחן את אוסיפי הספרים שמצא, בספריות ובארכיונים, רבים מהם בכתבי יד שלא הודפסו, מהם גם העתיק בספריו. לבקשת הקהילה היהודית בליוורנו, לאחר שנים מסעו השלישי, מרן חיד"א השתקע בעיר ליוורנו שבאיטליה, והקדיש את רוב זמנו לכתיבת חיבוריו, וכן גם פורסמו מרבית ספריו. מרן חיים יוסף דוד אזולאי נפטר ביום י"א אדר בשנת תקס"ו (1806) ונטמן בעיר ליוורנו. בשנת תשי"ב (1960) ביזמת הראשון לצינור חיים יצחק ניסים רובה של ליוורנו חכם אליהוא טוואק והועלו עצמותיו אל ארץ ישראל והוא נטמן ע"י חכם מרדכי אליהו בחד המנוחות. מרן חיד"א הותיר אחריו חיבורים בנושאים רבים, ביניהם ספרי הלכה, פרשנות ודרושים כבכרי יוסף – שולחן ערוך, 'אהבת דוד' – דרושים, 'פתח עיניים' – על אגדות התלמוד, 'מחזיק ברכה' – ענייני תפילה, 'כיסא רחמים' – מסכתות קטנות, 'זרוע ימין' – על מסכת אבות. ספרי היסטוריה ומסעות כ'שם הגדולים', 'מעגל טוב', פירושים על התנ"ך כ'לחם מן השמים' – תורה, 'רוחמת אניך' על נביאים כתובים ועוד.

מעשה נפלא שארע עם מרן חיד"א מלמדנו עד כמה קדושי עליון הבינו את המשמעות של "בואו חשבו" הרב חיד"א ז"ע היה רגיל להריח טבק בכל עת וזמן. קופסת הטבק היתה צמודה אליו כל היום והלילה. פעם בזמן היותו שליח מארץ הקודש לצרפת שבת שבתו בבייתו של אחד הגבירים ולן אצל גביר שני, הזימים ימות חורף עם שלגים ורוחות עזות שהשתוללו בחוץ כשניגור הרב כדרכו באמצע הלילה לשאוף טבק הישף טבק הישף ולא מצא את קופסתו, בתוך כל זכר כי שכח את קופסת הטבק במקום שטעד בבית הגביר הראשון מיד התלבש בזריזות והלך למקום שטעד שם. דפק בשער, ירדו בני הבית לראות מי הדופק ונתחלחלו בחיל ורעדה בראותם כי מרן חיד"א בכבודו ובעצמו בא באמצע הלילה ובמזג אויר סוער כזה. הרב הרגיעם באומרו שרק שכח משהו באולם הסעודה נכנס ונטל את קופסת הטבק ומיהר לחזור לבית מלונו. כשהגיע לאכסנייה ושכב על משכבו נתן לעצמו דין וחשבון מה עשה? בשביל קופסת טבק העיר משנתם את בני ביתו של הגביר ואף את משרתי הבית שבוודאי היו עיפיים ויגעיים מעמל יומם. מיד נתמלא חרטא וצער גדול על המעשה שעשה הנח את קופסת הטבק בצד והדיר עצמו מן הריח כל הלילה נודה שנתו מרגשות צער ומוטר כליות. למחרת בשבת בבוקר ציווה הרב להכריז בעיר שידרוש בבית הכנסת הגדול אחריי קריאת התורה וכל בני העיר יתקבצו לשם. כשסיימו את קריאת התורה עלה הרב אל הבימה ובקול ספוג דמעות סיפר לקהל כל אותו מעשה שהיה לו עם קופסת הטבק והמשך אותו עם קופסתו. בתוך כך נזכר כי שכח את קופסת הטבק במקום שטעד בבית הגביר הראשון מיד כי חדל אישים אני שלא יכולתי למשול בעצמי ולשלט על רצוני אפילו שעה קלה. רבותי אנא מכם אם יש את נפשכם לחלוק כבוד אינני רשאי למנוע אבל לי לשמי עיניכם הרואות כי אינני כדאי וראוי לכבוד, הריני מבקש סליחה ומחילה מכל העובדים ומהגבירים שהעותי בהם פנים להפריע מנחתם וכתשובת המשקל הנני נודר בזה נדר לאלוקי ישראל על דעת המקום ברוך הוא ועל דעת הקהל הקדוש הזה שמוחים והלאה לא אוסיף לשאוף טבק מעתה ועד עולם והי הטוב יכפר בעדי. בשומעם את הדברים האלו געו כל העם בכביה ואמרו מעולם לא נשמעה הדרשה שתעורר לערעורי תשובה בכל הלבבות כדרשה הזו שדרש מרן חיד"א.

מעשה בתלמיד חכם אחד מרני ירושלים שהיה מורה ביסודיו קשים ומרים, עוני ורוואים, והיה מצטער מאד על כך. והנה שמע שמועה טובה, שמרן הגאון הרב חיד"א מבקר בתוניס לרגל שליחותו מרבני ירושלים, להחזיק את בתי המדרש בירושלים. כששמע כן שמח מאד, באומרו אלך לי אל הר המור הגאון הצדיק ואשטח לפניו צערי, והוא יתפלל להסיר ממני כל חולי ומחלה, ואז אתחזק ואתרפא והיתה לי שמחת עולם. כי תפלת הצדיק אינה חוזרת ריקם. והנה כשהגיע מרן חיד"א לשם, נתבקש להשמיע שיעור בהלכה בבית המדרש, ונודע הדבר לאותו תלמיד חכם. הלך לבית המדרש לפגוש את מרן חיד"א ולבקשו על זאת. והנה כשהגיע לשם היה הרב באמצע השיעור, ולא היה אפשר להפסיקו בתוך דבריו, ובית המדרש היה מלא מפה לפה, ומצא התלמיד חכם מקום פנוי סמוך לדלת של בית המדרש וישב שם. ובשבתו לשם קפצה עליו תנומה, והנה חלום, ויראה בחלומו שהגיע קצו ונפטר לעולמו, והוא מובא לקבורה, ועלתה נשמתו השמימה לתת דין וחשבון על מעשיו, והוא רואה ששוקלים במאזנים את מעשיו, והעונות היו מרובים והכריעו את הכף. אולם לפתע הופיע מלאך לבוש הבדים, עטוף לבנים, וטען לפני בית הדין של מעלה, שהוא נברא מן הסורים של האיש הזה, ומן הראוי לצרפו אל כף המאזנים של זכותיו, וכן היה, ואחרי ככלות הכל התחיל קו המאזנים להתנועע לעלות ולרדת, והיה חסר עוד מעט יסורים, כדי להכריעו לכף זכות. באותה שעה פרץ בבכי, כי למה לא נתנו לו מן השמים עוד מעט יסורים והיו מבריעים אותו לכף זכות, אז הגיעו הבית המדרש לומר קדיש שחרית ויהי השיעור של מרן חיד"א, וכל הקהל ענו בכל כוחם "יהא שמיה רבך", ונתעורר התלמיד חכם ופקח את עיניו. בסיום הקדיש ניגש מרן חיד"א ברוב ענותנותו אל החכם הנזכר ואמר לו: "שמעתי שאתה מחפש אותי, מדי מה רצונך?". התלמיד חכם בזכרו את מה שראה כעת בחלומו, ענה למרן חיד"א: "איני מבקש דבר, רק תתפלל עלי שאזכה לחיי העולם הבא בלי בעיות". ביהך אותו הרב, וילך לשלומו. מכאן למדנו שחביבים היסורין (סנהדרין קא סוף ע"א). ובגמרא ברכות (ה סוף ע"א) תניא רבי שמעון בר יוחאי אומר, שלש מתנות טובות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל, וכולם לא ניתנו אלא על ידי יסורין, ואלו הן: תורה, ארץ ישראל, עולם הבא וכו'.

דובב שפתי ישנים – ליקוטים מספרים שפחות מוכרים

דעת הישראלי – הרה"ק רבי ישראל אליהו ב"ר חנוך ישעיהו זצוק"ל זי"ע

"דבר אל בני ישראל ואלהם אדם פי יקריב מפם קרבן לה' מן ההמה מן הפקר ומן הצאן תקריבו את קרבנם" (א, ב')
יש לפרש מפני מה לא נאמר איש דמשמעו נמי עכו"ם שנודרין נדרים ונדרות כישראל ונאמר אדם דמשמעו דווקא ישראל כדאימתא במדרש ואתן צאני צאן מרעייתא אדם אתם, אתם קריוים אדם ואין עכו"ם קריוים אדם (עין במדרש) לפי דאימתא ברי"ה ד ישראל הנותן סלע לצדיק שבביל שיהיה בנו או שיוכה לחיי עוה"ב הרי זה צדיק גמור ובעכו"ם נחשב לו לחטא, ופירשי' בישראל שליבו לשמים ואם מריעין לו בחייני אינו קורא לו תגר אלא תולה היסורין בעונו אבל עכו"ם אם אין מטיבין לו כגמולו קורא תגר עכ"ל זה י"ל דגרמו בקרא אדם כי יקריב מכם היינו ישראל דאתם קריוים אדם יכול להקריב מכם ע"י

סגולה לפרנסה – מעלת תפילת מנחה

"וּנְפֹשׁ פִּי תִקְרִיב קְרָבָן מִנְחָה לַה' (ב', א') – רש"י – ונפש כי תקריב, לא נאמר נפש בכל קרבנות נדבה אלא במנחה שכן בזמן ה' עפ"י רוב פנוי הוא כבר מכל סטרודותיו של חיי השעה ולכן מידת האמת נמדדת דווקא בתפילה זו אך צריך האדם לדעת את חשיבותם של שאר התפילות וכך כותב הגביר מרן א"ש ח"י (פרשת ויקהל שהנה ראשונה) "אמרו רבותינו ז"ל לעולם יהא אדם זיהיר בתפלת המנחה שהרי אליהו זכור לטוב לא נענה אלא בתפלת המנחה, וצריך להיזהר שלא לאומרה בלא חזרה כי אם רק לעת הצורך ואינו גמור, וצריך שיהיב ב' ידיים על זה עם זימנית על שמאלית, ויעצום עיניו ויסגרם ויתפלל" ועוד הרב חובב בן אצ"פ שמוציא בשער הכונות מפורש דרבינו הארי"ה ז"ל היה נודר שלא להתפלל מנחה אלא סמוך לשקיעת החמה כמו שאמרו רבותינו ז"ל על פסוק "ראוץ עם שמש" (תהילים עב, ה), הנה הוא היה לו מנין מנין מיוחד שיתפללו עמו וממתנינם עד שיגיע זמן זה ולא שייך בהו סרדה, אבל כל אדם צריך להיות זריז למצוה שאם ימתין עד זמן זה אפשר שיומרו לו על עסקים ויעבור הזמן ולא יתפלל" ו